

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Кзз 485/2024
16.05.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Биљане Синановић, председника већа, Светлане Томић Јокић, Бојане Пауновић, Милене Рашић и Мирољуба Томића, чланова већа, са саветником Машом Денић, записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА, због кривичног дела насиље у породици из члана 194. став 1. Кривичног законика, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, адвоката Филипа Алексића, поднетом против правноснажне пресуде Вишег суда у Пироту Кж1 107/23 од 06.03.2024. године, у седници већа одржаној дана 16.05.2024. године, једногласно је донео

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, адвоката Филипа Алексића, поднет против правноснажне пресуде Вишег суда у Пироту Кж1 107/23 од 06.03.2024. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Димитровграду К 152/23 од 23.11.2023. године окривљени АА је оглашен кривим да је извршио кривично дело насиље у породици из члана 194. став 1. Кривичног законика, за које му је изречена условна осуда и утврђена казна затвора у трајању од шест месеци, са роком проверавања у трајању од две године.

Истом пресудом окривљени је обавезан да плати суду на име паушала 5.000,00 динара, у року од 15 дана од дана правноснажности пресуде под претњом принудног извршења.

Решењем Вишег суда у Пироту Кж1 107/23 од 18.01.2024. године, усвојена је жалба браниоца окривљеног АА и укинута пресуда Основног суда у Димитровграду К 152/23 од 23.11.2023. године и предмет враћен првостепеном суду на поновни поступак и одлучивање.

Решењем Вишег суда у Пироту Кж1 107/23 од 02.02.2024. године, стављено је ван снаге решење Вишег суда у Пироту Кж1 107/23 од 18.01.2024. године.

Пресудом Вишег суда у Пироту Кж1 107/23 од 06.03.2024. године, усвајањем жалбе браниоца окривљеног АА, преиначена је пресуда Основног суда у Димитровграду К 152/23 од 23.11.2023. године, тако што је окривљени оглашен кривим за кривично дело насиље у породици из члан 194. став 1. КЗ и изречена му је условна осуда којом му је утврђена казна затвора у трајању од шест месеци, са роком проверавања у трајању од две године. Истом пресудом окривљени је обавезан да плати Вишем суду у Пироту на име паушала износ од 5.000,00 динара, као и Основном суду у Димитровграду на име паушала износ од 5.000,00 динара, све у року од 15 дана од дана правноснажности пресуде.

Против правноснажне другостепене пресуде Кж1 107/23 од 06.03.2024. године, захтев за заштиту законитости је поднео бранилац окривљеног АА, адвокат Филип Алексић, због битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 9) и 10) ЗКП, члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП и члана 438. став 2. тачка 2) ЗКП и повреде кривичног закона, са предлогом да Врховни суд усвоји захтев за заштиту законитости, побијану пресуду преиначи и окривљеног ослободи од оптужбе за наведено кривично дело и одложи извршење правноснажне пресуде у смислу члана 488. став 3. ЗКП.

Врховни суд је примерак захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног доставио Врховном јавном тужиоцу, у складу са одредбом члана 488. став 1. ЗКП и у седници већа коју је одржао у смислу члана 490. ЗКП, без обавештења Врховног јавног тужиоца и браниоца окривљеног, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2 ЗКП), размотрио списе предмета и правноснажне пресуде против којих је захтев за заштиту законитости поднет те је након оцене наводи изнетих у захтеву, нашао:

Захтев за заштиту законитости је неоснован.

Бранилац окривљеног АА у захтеву за заштиту законитости истиче да је учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП, наводима да је другостепени суд прекорачио оптужбу на тај начин што је окривљени другостепеном пресудом Кж1 107/23 од 06.03.2024. године оглашен кривим за догађај од 06/07.05.2022. године, док је оптужним предлогом ОЈТ у Пироту Кт 292/22 од 04.11.2022. године, окривљеном стављено на терет да је кривично дело извршио у току ноћи 07.05.2021. године. Првостепена пресуда која је преиначена другостепеном пресудом, као датум извршења кривичног дела такође наводи датум из оптужног акта, односно догађај од 06/07.05.2021. године.

Поред тога, бранилац окривљеног АА у захтеву за заштиту законитости истиче и битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 10) ЗКП, наводима да је након доношења првостепене пресуде, жалба изјављена само у корист окривљеног, а у конкретној ситуацији доношењем другостепене пресуде преиначена је првостепена пресуда на штету окривљеног. Ово стога што је, поред измене датума извршења кривичног дела, измењено и чињенично стање, изостављањем радњи извршења које су стављене на терет окривљеног, а за које није било доказа да их је извршио. На овакав начин суд, формално у границама својих овлашћења, врши уређење оптужног акта мимо захтева овлашћеног тужиоца, на који начин само привидно умањује криминалну активност окривљеног, чиме је повређено начело *reformatio in peius*.

Изложени наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног, по оцени Врховног суда, нису основани.

Одредбом члана 420. став 1. ЗКП прописано је да се пресуда може односити само на лице које је оптужено и само на дело које је предмет оптужбе садржано у поднесеној или на главном претресу измеђеној или проширеној оптужници.

Из цитиране законске одредбе произлази да између оптужбе и пресуде мора постојати идентитет у погледу субјективних и објективних обележја дела.

Прекорачење оптужбе на штету окривљеног подразумева и измену чињеничног описа дела, који је дат у оптужном акту додавањем нове радње извршења, односно веће криминалне воље окривљеног, на који начин се погоршава његов положај у погледу правне оцене и кривичне санкције.

У конкретном случају правноснажна пресуда се односи на исто лице – окривљеног АА и на исто кривично дело - насиље у породици из члана 194. став 1. Кривичног законика.

По налажењу Врховног суда, побијаним правноснажним пресудама није прекорачена оптужба односно није повређен објективни, ни субјективни идентитет оптужбе и пресуде. Ово имајући у виду да су у односу на окривљеног битна обележја бића кривичног дела иста и у диспозитиву оптужног акта и у изреци пресуде, односно постоји истоветност чињеничног описа радњи извршења предметног кривичног дела из изреке пресуде Кж1 107/23 од 06.03.2024. године, са чињеничним описом у оптужном предлогу ОЈТ у Пироту Кт 292/22 од 04.11.2022. године. Време извршења кривичног дела не представља битно обележје кривичног дела, па навођење различитог датума извршења кривичног дела у изреци пресуде, у односу на оптужни акт, је грешка у куцању, којом није прекорачена оптужба.

Одредбом члана 453. ЗКП прописано је да, ако је изјављена жалба само у корист окривљеног, пресуда се не сме изменити на његову штету у погледу правне квалификације кривичног дела и кривичне санкције.

Из списка предмета произлази да је оптужним предлогом и првостепеном пресудом која је преиначена другостепеном пресудом Кж1 107/23 од 06.03.2024. године, окривљени оглашен кривим за исто кривично дело насиље у породици из члана 194. став 1. КЗ и изречена му је иста кривична санкција условна осуда којом је осуђен на казну затвора у трајању од шест месеци са роком проверавања у трајању од две године. Измена чињеничног описа у другостепеној пресуди Кж1 107/23 од 06.03.2024. године, којом је преиначена првостепена пресуда, огледа се у прецизирању радњи извршења које је окривљени критичном приликом предузео, а које су током поступка доказане, па су из изреке пресуде избачене речи „...бацио на кревет, после чега је неколико пута ударио песницама и отвореним шакама у пределу главе и тела, а када је оштећена пала на под...“, на који начин је суд погодовао окривљеном, смањењем криминалне количине предузетих радњи.

Самим тим, по налажењу Врховног суда, нижестепени суд у поновном поступку, није прекршио забрану преиначења на горе (*reformatio in reius*) прописану

одредбом члана 453.ЗКП, с обзиром да пресуда није измењена на штету окривљеног ни у погледу правне квалификације кривичног дела за које је оглашен кривим правноснажном пресудом, ни у погледу кривичне санкције, већ је управо супротно наводима у захтеву смањена криминална количина и бројност предузетих радњи, односно измене су извршене у корист окривљеног.

Сходно изнетом, по налажењу Врховног суда, другостепени суд није учинио битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 9) и 10) ЗКП, како се то неосновано истиче у захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног.

Поред тога, бранилац окривљеног у поднетом захтеву за заштиту законитости истиче и битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, наводима да се пресуда заснива на доказу на коме се не може заснивати и као незаконити доказ означава извештај Центра за социјални рад, као и исказ сведока – радника Центра за социјални рад ББ, који је извештај сачинио на основу исказа оштећене, а не на основу непосредног сазнања, а доказни предлог испитивања сведока - радника ЦСР Димитровград је изведен противно одредби члана 350. ЗКП.

По налажењу Врховног суда, изнети наводи захтева за заштиту законитости се не могу прихватити као основани, из следећих разлога:

Одредбом члана 2. став 1. тачка 26) ЗКП прописано је да је „исправа“ сваки предмет или рачунарски податак који је подобан или одређен да служи као доказ чињенице које се утврђују у поступку (члан 83. став 1. и 2.).

Чланом 7. став 1. Закона о спречавању насиља у породици прописано је да су за спречавање насиља у породици и пружање заштите и подршке жртвама насиља у породици и жртвама кривичних дела одређених овим законом надлежни полиција, јавна тужилаштва, судови опште надлежности и прекршајни судови, као надлежни државни органи и центри за социјални рад, као установе.

По налажењу овог суда, записник о изјашњењу Центра за социјални рад сачињен је од стране овлашћене институције коју оснива Република Србија, за територију општине Димитровград, у складу са одредбама Породичног закона и Правилника о организацији и нормативима и стандардима рада Центра за социјални рад, који сам по себи, нити по начину прибављања није у супротности са Уставом, закоником о кривичном поступку, другим законом или општеприхваћеним правилима међународног права и потврђеним међународним уговорима. При томе, овај извештај је сачињен у поступку саветодавног рада са оштећеном ВВ и АА у предмету бр.02-203/22-3 дана 18.05.2022.године, као и на захтев оштећене да поново да изјаву дана 27.05.2022. године.

Имајући у виду да је предметни записник о изјашњењу Центра за социјални рад сачињен од стране стручног лица и у свему према правилима струке и представља исправу издату од стране надлежног државног органа у законом прописаној процедури, која је у смислу члана 2. став 1. тачка 26) ЗКП подобна да се користи у кривичном поступку, то наведени доказ не представља незаконит доказ у смислу навода захтева за заштиту законитости, посебно имајући у виду да управо из напред цитиране одредбе Закона о спречавању насиља у породици (члан 7.), произилазе овлашћења у погледу сачињавања записника у поступку пријаве насиља у породици.

Поред тога, исказ радника Центра за социјални рад – сведока ББ, који се изјаснио у погледу процедуре која се обавља у оквиру центра и самог тока узимања изјава од учесника приликом пријаве насиља у породици и формирања предмета је у свему дат у складу са одредбама члана 91. и 92. ЗКП, те као такав подобан да се користи као доказ у кривичном поступку.

Стога Врховни суд неоснованим оцењује наводе из захтева браниоца окривљеног да су правноснажне пресуде донете уз битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, односно да се правноснажне пресуде заснивају на незаконитом доказу.

Бранилац окривљеног АА, адвокат Филип Алексић, захтев за заштиту законитости подноси и због повреде кривичног закона из члана 439. тачка 2) ЗКП, наводећи да је окривљени осуђен за кривично дело насиље у породици из члана 194. став 1. КЗ, те да се ради о погрешној правној квалификацији и да је окривљени требало да буде осуђен за прекршај из члана 9. Закона о јавном реду и миру, који је блажи по окривљеног.

Изнете наводе захтева Врховни суд оцењује неоснованим из следећих разлога:

Одредбом члана 194. став 1. Кривичног законика прописано је да ко применом насиља, претњом да ће напасти на живот или тело, дрским и безобзирним понашањем угрожава спокојство, телесни интегритет или душевно стање члана своје породице, казниће се затвором од три месеца до три године.

Одредбом члана 9. Закона о јавном реду и миру прописана је казна за прекршај за учиниоца који вређањем другог или вршењем насиља над другим или претњом нарушава јавни ред и мир.

По оцени Врховног суда, опис радње извршења кривичног дела из члана 194. КЗ и прекршаја из члана 9. Закона о јавном реду и миру је потпуно различит, а различити су и заштитни објекти, јер се одредбе Закона о јавном реду и миру односе на нарушавање јавног реда и мира, односно овим одредбама се штити јавни ред и мир као заједничко добро, док су код кривичног дела насиље у породици заштитни објект брак и породица, односно заштита чланова породице када су у питању теже повреде њихових основних права. Имајући у виду суштинске разлике у обележју радње извршења, заштитном објекту и санкцији, те искључиво овлашћење јавног тужиоца на предузимање кривичног гоњења, уз чињеницу да у радњама окривљеног стоје сва обележја кривичног дела насиље у породици, за које је оглашен кривим, овај суд налази да су неосновани наводи браниоца окривљеног да је повређен кривични закон и да је у конкретној ситуацији требало применити одредбе Закона о јавном реду и миру.

Из наведених разлога, Врховни суд налази да се неосновано захтевом за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, адвоката Филипа Алексића, указује на повреду закона из члана 439. тачка 2) ЗКП.

Поред тога, бранилац окривљеног истиче и битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 2) ЗКП, која повреда не представља дозвољен

разлог за подношење овог ванредног правног лека у смислу члана 485. став 4 ЗКП, па се Врховни суд у разматрање исте није упуштао.

Из изнетих разлога, Врховни суд је на основу члана 491. став 1. ЗКП одлучио као у изреци пресуде.

Записничар-саветник
Маша Денић, с.р.

Председник већа-судија
Биљана Синановић, с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић